

Cinsel Farkın Felsefesi

Simone de Beauvoir ve Luce Irigaray Düşünceleri
Üzerine Bir İnceleme

Yasemin YEŞİLTAŞ

eski
yeni

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1896

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Eskiyei

Yayın No | Publication Number: 403

Kitap Adı : Cinsel Farkın Felsefesi

Alt Başlık : Simone de Beauvoir ve Luce Irigaray Düşünceleri Üzerine Bir İnceleme

Book Title : The Philosophy of Sexual Difference

Subtitle : An Analysis on the Thoughts of Simone de Beauvoir and Luce Irigaray

ISBN : 978-625-8596-16-8

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258596168

Yazar | Author: Yasemin Yeşiltaş | orcid.org/0000-0001-7247-0093

Kurum | Institution: Milli Eğitim Bakanlığı

ROR ID: ror.org/00jga9g46

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 225 (xiv+211)

Yayın Tarihi | Publication Date: Nisan | April 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: JFK - Feminizm ve feminist kuram | Feminism & feminist theory

BISAC: SOC010000 - Sosyal Bilim / Feminizm ve Feminist Kuram | Social Science / Feminism & Feminist Theory

THEMA: JBSF11 - Feminizm ve feminist kuram | Feminism and feminist theory

LC Classification: HQ1190 - Feminist teori | Feminist theory

DEWEY: 305.42 - Kadınlar | Women

WoS Category: Felsefe | Philosophy

WoS Citation Topics Meso: 10.126 - Felsefe | Philosophy

WoS Citation Topics Micro: 10.126.2156 - Hegel | Hegel

Scopus Subject Areas: 1211 - Felsefe | Philosophy

Atf Bilgisi | Cite as: Yeşiltaş, Yasemin. *Cinsel Farkın Felsefesi: Simone de Beauvoir ve Luce Irigaray Düşünceleri Üzerine Bir İnceleme*. FCR Yayın Ltd.-Eskiyei, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Cinsel Farkın Felsefesi

Simone de Beauvoir ve Luce Irigaray Düşünceleri
Üzerine Bir İnceleme

Yasemin YEŞİLTAŞ

Yazar Hakkında | About the Author

Yasemin YEŐILTAŐ

1984 yılında Samsun'da doğdu. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde 2005 yılında lisans eğitimini, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı'nda 2018 yılında yüksek lisansını ve aynı üniversitede 2025 yılında doktorasını tamamladı. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda öğretmen ve ders kitabı yazarı olarak çalıştı.

She was born in Samsun in 1984. She completed her undergraduate education at Ankara University Faculty of Theology in 2005, her master's degree in Philosophy and Religious Studies at Ondokuz Mayıs University in 2018, and her doctorate at the same university in 2025. She worked as a teacher and textbook author in schools affiliated with the Ministry of National Education.

Kitap Hakkında

Cinsel Farkın Felsefesi

Simone de Beauvoir ve Luce Irigaray Düşünceleri Üzerine

Bir İnceleme

Cinsiyeti biyolojik, dilsel ve kültürel yönüyle kapsayan cinsel fark kavramı Batı düşüncesinde töz, özne, ve temsil anlayışlarının cinsiyetli temellerini görünür kılmamanın bir aracıdır. Bu eserde modern Batı felsefesinin özne, beden ve cinsiyet kavrayışını temelden sorgulayan ayrı fakat birbirini tamamlayan iki yönelimi temsil etmelerinden ötürü Simone de Beauvoir ve Luce Irigaray'ın düşünceleri birlikte ele alınmaktadır. Her iki düşünür de farklı yöntem ve kavramsal araçlar kullanmalarına rağmen, felsefe tarihinde "evrensel özne"nin aslında eril bir imge etrafında biçimlendiğini göstermeleri bakımından dönüştürücü bir konumda durmaktadır. Çalışmanın birinci bölümü, eşitlik ve farklılık vurgusunu öne çıkaran feminist yaklaşımlara giriş niteliğindedir. İkinci bölümde, Beauvoir'ın özgürlük ve öznellik anlayışı aracılığıyla Hegel ve Sartre ile kurduğu düşünsel ilişki analiz edilmiştir. Beauvoir'a göre tarih boyunca öteki olarak konumlandırılmış kadınların durumu, erkeklerin aşkın öznesine karşı içkinliğe mahkûm edilmeleriyle belirlenmektedir. Üçüncü bölümde ise Irigaray'ın Freud ve Lacan'dan devraldığı psikanalitik miras, dişil farkın temsil edilemezliği bağlamında değerlendirilmiştir. Irigaray, Batı metafiziğinin bir aynılık ve töz metafiziği olduğu eleştirisinden hareketle fallogosantrik imleme düzeninin hem özneyi hem de ötekiyi tekil bir anlam ekonomisi içinde sabitleyip dişil olanın dilsel ve düşünsel imkânını dışladığını savunmuştur. Sonuç olarak, asimetric bir diyalektik içinde karşılıklılığın aranması ve bu diyalektiğin bizzat monolojik bir imleme yapısına dayandığı iddiası açısından bu iki düşünürün karşılaştırılması; cinsel farkın yalnızca toplumsal bir eşitsizlik göstergesi olarak değil, ontolojik bir açıklık olarak değerlendirilmesi yönüyle felsefi bir eleştiri noktası sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cinsel Fark; Öznellik; Töz; Metafiziği; Beauvoir; Irigaray; Aynılık; Başkalık

About the Book

The Philosophy of Sexual Difference An Analysis on the Thoughts of Simone de Beauvoir and Luce Irigaray

The concept of sexual difference encompassing the biological, linguistic, and cultural aspects of sex, is a tool for revealing the gendered foundations of the understandings of subject, substance, and representation in Western thought. This book examines the ideas of Simone de Beauvoir and Luce Irigaray together because they represent two distinct yet complementary approaches that fundamentally question modern Western philosophy's grasp of subject, body, and gender. Although both thinkers use different methods and conceptual tools, they hold a transformative position in philosophical history by demonstrating that the "universal subject" was, in fact, shaped around a masculine image. The first chapter of the book serves as an introduction to feminist approaches that emphasize the importance of equality and difference. In the second chapter, Beauvoir's intellectual relationship with Hegel and Sartre is analyzed through her understanding of freedom and subjectivity. According to Beauvoir, the status of women, who have historically been positioned as the Other, is determined by their condemnation to immanence against the men's transcendent subject. The third chapter evaluates Irigaray's psychoanalytic heritage, inherited from Freud and Lacan, in the context of the unrepresentability of the feminine difference. Irigaray argues that Western metaphysics, starting from its critique of being a metaphysics of sameness and substance, fixes both the subject and the other within a singular economy of meaning, thereby excluding the linguistic and cognitive possibilities of the feminine. Consequently, the comparison of these two thinkers, in terms of the search for reciprocity within an asymmetric dialectic and the claim that this dialectic itself is based on a monological signifying structure, offers a philosophical point of critique by considering sexual difference not merely as an indicator of social inequality, but as an ontological openness.

Keywords: Sexual Difference; Subjectivity; Substance Metaphysics; Beauvoir; Irigaray; Sameness; Otherness

ÖN SÖZ ve TEŞEKKÜR

Kadın, çoğu zaman yalnızca kendisi olarak değil, kendisine yöneltilmiş bakışın içselleştirilmiş bir yansıması olarak bulur kendini. Bu nedenle kadın öznenin, kendisiyle arasına yerleşmiş bir bakış aracılığıyla var olduğu düşünülebilir. Söz konusu bakış yalnızca dışarıdan yöneltilmiş değil, zamanla düşüncenin ve dilin içine yerleşmiş bir düzen hâlini alır. Bu metin, tam da bu yerleşik düzenin düşünsel sonuçlarını sorgulama arzusundan doğmuştur.

Çağdaş felsefeye duyulan ilgi ile feminist teorinin felsefi içerimlerine yönelik merak, bu sorgulamanın ilk hareket noktalarını oluşturmuştur. Kadın sorunu ile özne meselesinin kesiştiği yerde belirginleşen eşitlik ve fark tartışması, düşünsel çerçevenin yavaş yavaş netleşmesini sağlamıştır. Burada belirleyici olan, kadın deneyimini tekil bir toplumsal sorun olarak ele almak değil; öznenin kuruluşuna ilişkin yerleşik kabullerin, cinsiyet farkı bağlamında nasıl şekillendiğini anlamaya çalışmaktır.

Bu bağlamda Beauvoir ve Irigaray'a yönelmek, önceden verilmiş bir tercih olmaktan çok, sorunun kendi iç mantığının dayattığı bir yönelim olarak ortaya çıkmıştır. Her iki düşünür de kadın özneliğini, felsefi geleneğin merkezî kavramlarıyla ilişkilendirerek ele alır; eşitlik talebini ve fark vurgusunu, birbirini dışlayan değil, gerilim içinde düşünülmesi gereken problemler olarak konumlandırır. Bu yaklaşım, feminist teori ile felsefenin karşı karşıya geldiği değil, birbirini dönüştürdüğü bir düşünme alanı açar.

Yazım sürecinde belirginleşen temel tereddüt, feminist teoriye ait görünen bir meselenin, felsefi bir problem olarak ifade edilip edilemeyeceği sorusu etrafında yoğunlaşmıştır. Ancak Beauvoir ve Irigaray'ın düşüncelerinde görüldüğü üzere, kadın özneliği ve öteki sorunu, bu ayrımı zaten baştan problemlili kılmaktadır. Kadının "öteki" olarak konumlandırılışı, yalnızca toplumsal bir eşitsizlik meselesi değil; öznenin evrensel kabul edilen tanımına

yöneltilmiş felsefi bir sorudur. Bu noktada feminist düşünce ile felsefi sorgulama, birbirini gerekçelendiren iki düşünme biçimi olarak iç içe geçmektedir.

Bu metnin benimsediği düşünsel tutum, sorunları aceleci açıklamalardan koruyan bir dikkat biçimini incelemektedir. Düşünmek, burada hâkim olmak ya da açıklamak anlamına gelmez; gerçekliğe, özellikle de ötekine yer açmayı göze alan bir yönelim olarak anlaşılır. Dikkat, özneyi merkeze alan bir bilme edimi olmaktan çok, başkasına yönelen etik bir tutum hâlini alır; adalet talebinin de tam olarak bu yönelimin içinden doğması beklenir. Bu nedenle felsefi mesafe geri çekilme değil, sorumluluğun koşulu olarak ele alınmaktadır. Toplumsal sorunların yüzeyde dolaşan, kolayca tüketilen söylemlerle ele alınabildiği bir bağlamda düşüncenin sunduğu en önemli katkı, geçiştirilemeyen bir derinlik inşa edebilmesidir. Feminist teori ile felsefenin kesişiminde sürdürülen bu sorgulama kadın sorununu, öznellik ve öteki üzerine düşünmeyi, tam da bu ciddiyet içinde mümkün kılmayı amaçlamaktadır.

Doktora çalışmamın ürünü olan bu metnin düşünsel ve biçimsel olarak olgunlaşmasına katkı sağlayan kişiler bulunmaktadır. Her birine duyduğum minnettarlık, bu sayfalara eşlik eden sessiz ama belirleyici bir arka plan oluşturmaktadır.

Öncelikle danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Hasan Atsız'a en içten teşekkürlerimi sunmak isterim. Tez konusunun belirlenmesinden tamamlanmasına kadar geçen süreçte sunduğu bilgi ve rehberlik, açık görüşlülüğü ve sorgulayıcı yaklaşımı, çalışmanın düşünsel omurgasını güçlendirmiştir. Bununla birlikte, zor dönemlerimde gösterdiği anlayışı, kolaylaştırıcı tutumu ve insani yakınlığı, bu sürecin sürdürülebilir olmasını sağlamıştır. Akademik titizlik ile samimiyeti, eleştirelilik ile saygıyı bir arada taşıyan yaklaşımı, bana yalnızca bir tez yazımında değil düşünsel bir duruşun nasıl kurulabileceği konusunda da önemli bir deneyim kazandırmıştır.

Tez izleme komitesi üyesi hocalarım Prof. Dr. Cengiz Batuk ve Prof. Dr. Faruk Sancar'a da teşekkür borçluyum. Prof. Dr. Cengiz

Batuk'un akademik titizliği, yol göstericiliği, dikkat ve nezaketle kurduğu ilişki; Prof. Dr. Faruk Faruk Sancar'ın çalışmama duyduğu ilgi ve güven, düşünel çerçevenin netleşmesinde belirleyici olmuştur.

Tez savunmama jüri üyesi olarak katılan Prof. Dr. Feyza şule Güngör ve Dr. Öğretim Üyesi şengül Özdemir'e teşekkür ederim. Prof. Dr. Feyza şule Güngör'ün felsefi problemleri güncel meselelerle ilişkilendirmeye yönelik teşviki, bundan sonraki çalışmalarım için düşünel ufkumu genişletmiştir. Dr. Öğretim Üyesi şengül Özdemir'in dikkatli ve nezaketli yaklaşımı ise bu sürecin akademik ciddiyetini destekleyen önemli bir katkı olmuştur.

Teşekkürü borç bildiğim Prof. Dr. Zeynep Direk, yüz yüze görüşme imkânı bulamasak da e-posta yoluyla ilettiğim sorulara verdiği son derece nezaketli yanıtlarıyla yolun başında sayılan bir öğrenciye kendini ve yaptığı işi değerli hissettirmiştir. Yine Prof. Dr. Hasan Aydın'a her ziyaretimde kütüphanesini, zamanını ve kıymetli düşüncelerini benimle paylaştığı için ayrıca minnettarım.

Lisans yıllarında başlayan dostluğumuzu zamana ve araya giren uzaklıklara rağmen koruyan Dr. Fatma Karaismail'e vefası ve tecrübe aktarımındaki cömertliği için teşekkür ederim. Dr. Halil İbrahim Doğramacı, tezin son aşamasında yaptığı dikkatli incelemeler ve sohbetlerimiz sırasında sunduğu samimi düşünel katkılarla metnin son hâlinin şekillenmesine yardımcı olmuştur. Dr. Yusuf Odabaş, Hegel ile ilgili bölümde sağladığı akademik destekle bu kısmın daha sağlam bir zemine oturmasını mümkün kılmıştır. Dr. Öğretim Üyesi Bahattin Cizreli ise oluşturduğu online sosyal teori okuma grubunda bulunmamı sağlayarak akademik ve entelektüel ilginin verimli bir zeminde kıymetli insanlar ve düşüncelerle karşılaşmasına vesile olmuş; ayrıca çalışmamın tamamını okuma ve yorumlarını paylaşma nezaketini göstermiştir. Onların akademik arkadaşlığına minnettarım.

Doktora sürecinde iç hayatı ve akademik süreci uyumlu biçimde yürütebilmek önemliydi. Bu açıdan Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğu Kitap Komisyonu'nda birlikte çalıştığım arkadaşları-

mın güven ve içtenlikleri benim için çok kıymetli olmuştur. Hepsine ve bilhassa felsefe grubu ekibi olarak beraber çalışmaktan daima mutluluk duyduğum Gülşah Yazıcı ve Ebru Şahin'e zor zamanlarda hep yanımda olmaları, keyifli arkadaşlıkları, anlayış ve nezaketleri için teşekkür ederim.

Bu yolculuk boyunca arkadaşlarımla varlığı, düşünsel emeğin arkasındaki besleyici duygusal zemini oluşturmuştur. Dilek Çetin Atasoy'a, dostluğu ve kardeşliği; beni doğru bildiğim yolda desteklemesi ve yanlış olduğunu düşündüğünde samimiyetle uyardığı her an için teşekkür ederim. Arzu Öztürk'e, her koşulda sunduğu duygusal destek ve elini üzerimden hiç çekmeyen varlığı için minnettarım. Sevgi Uysal'a, birlikte büyümeye yer açan dostluğu için; Yasemin Barık'a, İngilizce öğrenmek için kapısını çaldığım bir öğretmenden dostluğa dönüşen yol arkadaşlığı, güveni ve gelişimim için gösterdiği ilgiden dolayı teşekkür ederim. Dr. Hatice Tuncer Uçar'a, çalışmayı yaşamla bütünleştirmeye yönelik verdiği motivasyon ve zamanımı keyifli hale getiren eğlenceli ruhu için; Filiz Birer ve Gamze Aksoy'a yalnızca evime değil, kalbime de komşu oldukları için teşekkür ederim. Hepsi benim manevi kız kardeşlerimdir.

Son olarak teşekkürü kelimelere sığdıramayacağım ailemi anmam gerekir. Varlık nedenim olan, çocukluğumdan beri daima açık görüşlü ve cesaretli olma konusunda beni destekleyen babam Saffet Yeşiltaş'a ve özverisiyle her zaman yanımda olan, dualarıyla beni ferahlatan annem Ayşe Yeşiltaş'a; saygı ve sevgilerini hiç eksik etmeyen kardeşlerim Betül, Kübra ve Oğuzhan'a minnettarım.

Ve benimle gurur duyan, yaşamıma sevinç ve anlam katan çocuklarım, yol arkadaşlarımla Ertuğrul ve Ebru'ya sonsuz teşekkürler... Onların varlığı, bu sürecin en güçlü dayanağı olmuştur.

Yasemin YEŞİLTAŞ
19/12/2025 Samsun

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ ve TEŞEKKÜR	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu, Amacı ve Önemi	1
1.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	2
1.3. Araştırmanın Yöntemi	11
1.4. Cinsel Fark Teorisi	12
1.5. Feminist Düşüncede Eşitlik ve Fark Sorunu: Öteki Olarak Kadın	14
2. CİNSEL BASKIDAN VAROLUŞÇU ÖZGÜRLÜĞE:	
SIMONE DE BEAUVOIR	31
2.1. Kadının Başka'lığı: Efendi-Köle Diyalektiği ve Beauvoirian Yorumu	40
2.2. Sartre'cı Özgürlüğün Açmazları: Durumun Özgünlüğü	60
2.3. Kadınlık Durumu: Öteki Beden ve Özne Olamama	75
2.4. Başkalığın Aşılması Olarak Özgürlük ve Etik Eşitlik: Kadınların Kurtuluşu	93
3. CİNSEL FARKTAN İDEAL FARKLILIK KÜLTÜRÜNE:	
LUCE IRIGARAY	109
3.1. Cinsiyetlendirilmiş Bir Teori: Psikanalitik Kuram ve Feminizm	117
3.2. Eksiklik Olarak Kadın: Freud ve Cinsel Fark	129
3.3. İmgeselden Semboliğe Geçiş: Lacan ve Öznelliğin Oluşumunda Cinsel Fark	143
3.4. Fallogosantrik Söylemin Analizi: Psikanalizden Metafizığe, Fallustan Logos'a	160
3.5. Simgesel Düzenin Etik İnşasında Kadının Geri Çağrılması: Cinsel Farka "Yer" Açmak	173
SONUÇ	191
KAYNAKÇA	199
DİZİN	207

SİMGELER VE KISALTMALAR

bk.	: Bakınız
çev.	: Çeviren
ed.	: Editör
eds.	: Editörler
krş.	: Karşılaştırınız
para.	: Paragraf
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfadan sayfaya
trans.	: Tercüme

